

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET ČIKLIĆ PROTIV HRVATSKE

(Zahtjev br. 40033/07)

PRESUDA

STRASBOURG

22. travnja 2010.

*Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44.
stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.*

U predmetu Čiklić protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

g. Christos Rozakis, *predsjednik*,
gđa Nina Vajić,
g. Khanlar Hajiyeu,
g. Dean Spielmann,
g. Sverre Erik Jebens,
g. Giorgio Malinverni,
g. George Nicolaou, *suci*,

i g. Søren Nielsen, *tajnik odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 25. ožujka 2010.,
donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 40033/07) protiv Republike Hrvatske što ga je 4. kolovoza 2007. hrvatska državljanka gđa Jelena Čiklić ("podnositeljica zahtjeva") podnijela Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija").

2. Hrvatsku vladu ("Vlada") zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

3. Dana 9. srpnja 2008. predsjednik Prvog odjela odlučio je o zahtjevu obavijestiti Vladu. Odlučeno je i da će se istovremeno ispitati dopuštenost i osnovanost zahtjeva (članak 29. stavak 3.).

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositeljica zahtjeva, koja je hrvatska državljanka, rođena je 1957. godine i živi u Zadru, u Hrvatskoj.

5. Dana 16. srpnja 1996. podnositeljica zahtjeva podnijela je Općinskom sudu u Zadru građansku tužbu protiv tvrtke Z., kojom je osporila otkaz ugovora o radu i zatražila isplatu zaostalih plaća.

6. Sud je održao šest ročišta, te je 10. listopada 1997. odbio tužbu. Podnositeljica zahtjeva se žalila.

7. Dana 15. ožujka 2000. Županijski sud u Zadru ukinuo je pobijanu presudu i predmet vratio prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

8. U ponovljenom postupku Općinski sud u Zadru održao je šest ročišta, te je 16. travnja 2003. donio odluku o prekidu postupka zbog toga što je u međuvremenu nad tuženikom otvoren stečajni postupak.

9. Dana 14. srpnja 2003. Općinski je sud utvrdio da više nije nadležan u dotičnoj pravnoj stvari zbog otvaranja stečajnog postupka, te je predmet ustupio Trgovačkom sudu u Zadru. Trgovački je sud održao tri ročišta, te je 1. lipnja 2004. donio presudu. Podnositeljica zahtjeva žalila se Visokom trgovačkom sudu Republike Hrvatske.

10. Dana 3. svibnja 2006. podnositeljica zahtjeva podnijela je Vrhovnom sudu Republike Hrvatske zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku.

11. Dana 12. rujna 2006. Visoki trgovački sud ukinuo je prvostupanjsku presudu i predmet vratio na ponovno suđenje. U ponovljenom postupku Trgovački sud u Zadru donio je presudu 6. veljače 2007., protiv koje su se obje stranke žalile Visokom trgovačkom sudu.

12. Dana 6. ožujka 2007. Vrhovni sud utvrdio je povredu prava podnositeljice zahtjeva na suđenje u razumnom roku, a odugovlačenja u postupku pripisao je neučinkovitosti Općinskog suda u Zadru i Visokog trgovačkog suda. Podnositeljici zahtjeva dosudio je naknadu u iznosu od 15.000 hrvatskih kuna, a Visokom trgovačkom sudu odredio je rok od mjesec dana za donošenje odluke u podnositeljičinom predmetu, računajući od dostave svoga rješenja. Odluka Vrhovnog suda dostavljena je Visokom trgovačkom sudu u Zadru 2. srpnja 2007., iako je on već bio donio odluku u tom predmetu (vidi stavak 11. ove presude).

13. Dana 26. rujna 2007. Visoki trgovački sud ukinuo je prvostupanjsku presudu od 6. veljače 2007. i predmet vratio na ponovno suđenje. Dana 22. siječnja 2009. Trgovački sud u Zadru donio je presudu protiv koje su se obje stranke žalile Visokom trgovačkom sudu.

14. Dana 7. listopada 2009. Visoki trgovački sud u jednom je dijelu potvrdio prvostupanjsku presudu, dok ju je u preostalom dijelu ukinuo i predmet vratio na ponovno suđenje Trgovačkom sudu u Zadru, pred kojim je postupak trenutačno u tijeku.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

15. Mjerodavni dio Zakona o sudovima (Narodne novine, br. 150/05 i 16/07), koji je stupio na snagu 29. prosinca 2005., glasi kako slijedi:

III. ZAŠTITA PRAVA NA SUĐENJE U RAZUMNOM ROKU

Članak 27.

"(1) Stranka u sudskom postupku koja smatra da nadležni sud nije odlučio u razumnom roku o njezinom pravu ili obvezi ili o sumnji ili optužbi za kažnjivo djelo,

može neposredno višem sudu uputiti zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku.

2) Ako se zahtjev odnosi na postupak koji je u tijeku pred Visokim trgovačkim sudom Republike Hrvatske, Visokim prekršajnim sudom Republike Hrvatske ili Upravnim sudom Republike Hrvatske, o zahtjevu će odlučiti Vrhovni sud Republike Hrvatske.

(3) Postupak odlučivanja o zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka je hitan."

Članak 28.

"(1) Ako sud iz članka 27. ovoga Zakona utvrdi da je zahtjev podnositelja osnovan, odredit će rok u kojem sud pred kojim je postupak u tijeku mora odlučiti o pravu ili obvezi ili o sumnji ili optužbi za kažnjivo djelo podnositelja zahtjeva, te odrediti primjerenu naknadu koja pripada podnositelju zbog povrede njegovog prava na suđenje u razumnom roku.

(2) Naknada se isplaćuje iz državnog proračuna u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva stranke za njezinu isplatu.

(3) Protiv rješenja o zahtjevu za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku može se u roku od petnaest dana podnijeti žalba Vrhovnom sudu Republike Hrvatske. Protiv rješenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti ustavna tužba."

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

16. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je da duljina građanskog postupka nije bila u skladu sa zahtjevom "razumnog roka", utvrđenim člankom 6. stavkom 1. Konvencije. Osobito je prigovorila da iznos naknade koja joj je dosuđena zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku nije bio primjeren, te da je sporni postupak još u tijeku. Članak 6. stavak 1. Konvencije glasi kako slijedi:

"Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi...svatko ima pravo da ... sud pravično ... ispita njegov slučaj."

17. Vlada je osporila te tvrdnje.

18. Sud smatra da je razdoblje koje treba uzeti u obzir započelo 6. studenoga 1997., dan nakon što je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku. Međutim, prilikom ocjene razumnosti vremena koje je proteklo od toga datuma, mora se voditi računa o stanju postupka u vrijeme ratifikacije. U vezi s time, Sud konstatira da je postupak počeo 16. srpnja 1996., te da do danas traje oko trinaest godina i pet mjeseci, na dvije razine nadležnosti, od čega se oko godinu dana i tri mjeseca odnosi na razdoblje

prije ratifikacije, a više od dvanaest godina na razdoblje nakon ratifikacije Konvencije.

A. Dopuštenost

1. Podnositeljičin status žrtve

19. Vlada je ustvrdila da je Vrhovni sud prihvatio podnositeljičin zahtjev, utvrdio povredu njezinoga prava na suđenje u razumnom roku i dosudio joj odgovarajuću naknadu. To znači da je povreda koja je predmet prigovora ispravljena pred domaćim tijelima, pa je, kao posljedica toga, podnositeljica zahtjeva izgubila status žrtve.

20. Podnositeljica zahtjeva odgovorila je da se još uvijek može smatrati žrtvom povrede koja je predmet prigovora.

21. Sud primjećuje da je, u trenutku kad je Vrhovni sud donio svoju odluku, postupak trajao više od devet godina na dvije razine nadležnosti nakon ratifikacije Konvencije od strane Hrvatske. Pravedna naknada koju je Vrhovni sud dosudio ne odgovara onome što bi Sud vjerojatno bio dosudio na temelju članka 41. Konvencije u odnosu na to isto razdoblje.

22. Dosuđena se naknada, stoga, ne može smatrati primjerenom s obzirom na okolnosti ovoga predmeta (vidi načela utvrđena na temelju sudske prakse Suda u predmetu *Cocchiarella v. Italy* [GC], br. 64886/01, §§ 65-107, ECHR 2006-V, ili *Scordino v. Italy (no. 1)* [GC], br. 36813/97, §§ 178-213, ECHR 2006-V). Stoga, u odnosu na razdoblje obuhvaćeno utvrđenjem Vrhovnoga suda, podnositeljica zahtjeva nije izgubila status žrtve u smislu članka 34. Konvencije.

23. Sud uz to konstatira da je postupak još uvijek u tijeku, pa je stoga pozvan ispitati njegovu ukupnu duljinu.

2. Iscrpljenje domaćih pravnih sredstava

24. Vlada je ustvrdila da podnositeljica zahtjeva nije iscrpila domaća pravna sredstva, te da je trebala podnijeti ustavnu tužbu ili još jedan zahtjev za zaštitu prethodno spomenutoga prava višem sudu, što ona nije napravila.

25. Podnositeljica zahtjeva nije se očitovala na tu tvrdnju.

26. Sud na početku primjećuje da je podnositeljica zahtjeva iskoristila djelotvorno domaće pravno sredstvo u odnosu na duljinu postupka – zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku – te da je Vrhovni sud utvrdio povredu tog prava u njezinome predmetu, ali joj nije dosudio odgovarajuću naknadu. Sud ponavlja da je, u predmetima u kojima su ustavne tužbe podnositelja zahtjeva bile odbijene, bilo potrebno provjeriti je li način na koji je Ustavni sud tumačio i primjenjivao mjerodavne odredbe domaćega prava doveo do posljedica koje su bile u skladu s načelima Konvencije, tumačenima u svjetlu sudske prakse Suda. Ako odluke Ustavnoga suda nisu

bile u skladu s načelima Konvencije, Sud je smatrao da podnositelji zahtjeva nisu bili obvezni podnositi dodatne ustavne tužbe, jer bi to značilo da se preširoko tumače njihove dužnosti prema članku 35. stavku 1. Konvencije (vidi, na primjer, *Kozlica v. Croatia*, br. 29182/03, §§ 23 i 28, 2. studenoga 2006.).

27. Sud smatra da se to razmišljanje s jednakom snagom može primijeniti i u okolnostima ovoga predmeta. To je zbog toga što se, s obzirom na gornji zaključak da je podnositeljica zahtjeva još uvijek žrtva povrede na koju ukazuje, ne može reći da je način na koji je Vrhovni sud tumačio i primijenio mjerodavne odredbe domaćega prava doveo do posljedica koje su bile u skladu s načelima Konvencije.

28. Iz toga slijedi da se Vladin prigovor glede iscrpljenja domaćih pravnih sredstava mora odbiti.

3. Zaključak

29. Sud smatra da ovaj prigovor nije očito neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. Konvencije. Uz to konstatira da on nije neosnovan ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

30. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je da je duljina građanskog postupka bila prekomjerna zbog neučinkovitosti domaćih sudova, a posebno s obzirom na posebnu revnost koja se zahtjeva u slučaju radnih sporova.

31. Vlada je prihvatila da je, s obzirom na utvrđenja Vrhovnoga suda, postupak trajao nerazumno dugo, te da Visoki trgovački sud nije poštivao rok koji mu je odredio Vrhovni sud.

32. Sud ponavlja da se razumnost duljine postupka mora ocijeniti u svjetlu okolnosti predmeta i pozivom na sljedeće kriterije: složenost predmeta, ponašanje podnositelja zahtjeva i mjerodavnih vlasti, te važnost onoga što se za podnositelja zahtjeva dovodi u pitanje u sporu (vidi, između mnogih drugih izvora prava, *Frydlender v. France* [GC], br. 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII).

33. Sud primjećuje da je Vrhovni sud utvrdio da je postupak trajao nerazumno dugo, te da je odugovlačenja u postupku pripisao neučinkovitosti Općinskog suda u Zadru i Visokog trgovačkog suda. Sud ne vidi razloga presuditi drukčije jer je često utvrđivao povrede članka 6. stavka 1. Konvencije u predmetima u kojima su se otvarala pitanja slična pitanjima iz ovoga predmeta (vidi, na primjer, *Skokandić v. Croatia*, br. 43714/02, 31. srpnja 2007.; *Balen v. Croatia*, br. 43429/05, 25. listopada 2007.; te *Brajović-Bratanović v. Croatia*, br. 9224/06, 9. listopada 2008.). To znači da je duljina postupka bila prekomjerna i da zahtjev "razumnoga roka" nije bio ispunjen već u razdoblju koje je bilo podvrgnuto

preispitivanju Vrhovnoga suda. To je svojstvo zadržala i tijekom naknadnog razdoblja od oko dvije godine i deset mjeseci nakon donošenja presude Vrhovnoga suda, jer je postupak još u tijeku.

34. U svjetlu prethodno iznesenoga, Sud smatra da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

II. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

35. Članak 41. Konvencije predviđa:

"Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci."

A. Šteta

36. Podnositeljica zahtjeva potražuje 23.943,66 eura (EUR) na ime materijalne štete, te 21.126,76 eura (EUR) na ime nematerijalne štete.

37. Vlada je ta potraživanja smatrala prekomjernima i neosnovanima.

38. Sud ne razabire nikakve uzročne veze između utvrđene povrede i navodne materijalne štete; stoga odbija taj zahtjev. S druge strane, podnositeljici zahtjeva dosuđuje 2.600 EUR na ime nematerijalne štete.

B. Troškovi i izdaci

39. Podnositeljica zahtjeva potražuje 29,57 EUR za poštanske troškove, kao i neutvrđeni iznos za troškove prevođenja i umnožavanja dokumenata, te za pravno zastupanje pred domaćim sudovima.

40. Vlada je osporila to potraživanje.

41. Prema sudskoj praksi Suda, podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj je dokazano da su oni stvarno i nužno nastali, te da su s obzirom na visinu razumni. Budući da je podnositeljičin zahtjev Vrhovnom sudu u biti imao za cilj ispraviti povredu Konvencije na koju se poziva pred Sudom, troškovi nastali u vezi s tim pravnim sredstvom mogu se uzeti u obzir u ocjeni zahtjeva za naknadu troškova (vidi *Scordino*, prethodno citirano, § 28; te *Medić v. Croatia*, br. 49916/07, § 50, 26. ožujka 2009.). U ovome predmetu, uzevši u obzir informacije koje ima i prethodno navedene kriterije, Sud podnositeljici zahtjeva dosuđuje iznos od 50 EUR za troškove i izdatke u domaćem postupku, te 500 EUR za troškove i izdatke u postupku pred Sudom, uvećanih za sve poreze koji bi se podnositeljici zahtjeva na taj iznos mogli zaračunati.

C. Zatezna kamata

42. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *proglašava* zahtjev dopuštenim;
2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;
3. *presuđuje*
 - (a) da tužena država podnositeljici zahtjeva treba isplatiti, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, sljedeće iznose koje je potrebno preračunati u hrvatske kune prema tečaju važećem na dan namirenja
 - (i) 2.600 EUR (dvije tisuće i šeststo eura) na ime nematerijalne štete;
 - (ii) 550 EUR (petsto pedeset eura) na ime troškova i izdataka;
 - (iii) sve poreze koji bi se podnositeljici zahtjeva mogli zaračunati na prethodno spomenute iznose;
 - (b) da se od protoka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na naprijed navedene iznose plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;
4. *odbija* ostatak zahtjeva podnositeljice zahtjeva za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 22. travnja 2010. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren Nielsen
Tajnik

Christos Rozakis
Predsjednik